

KEIKKA-AUTOLLA KULKEE KAIKKI

Keikkabussi on usein vuokrapeli

Pekka Raittinen

Keikka-auto on legendaarinen instituutio, johon liittyy monta tarinaa. Vuosien varrella autojen varustetaso ja mukavuus ovat parantuneet. Tarunhoitoiset rockbändien keikkabussit taas ovat nykyään useimmiten vuokrattuja.

Keikkamuusikon elämä on paljolti matkustamista: suurin osa ajasta vietetään joko autossa tai hotellissa. Nykyään kiertueet ja useamman illan kiinnitykset samaan paikkaan ovat vähentyneet, joten kilometrejä kertyy enemmän. Asiallinen ajoneuvo on siis välttämättömyys.

”Keikka-autot ovat urani alusta kasvaneet todella paljon, koska myös soittokamat ovat suuren-

tuneet”, 50 vuotta Suomea ristiin rastiin keikkaillut veteraani **Martti Metsäketö** taustoittaa matkustamisen kehittymistä. ”1960-luvun alussa koko yhteys saattoi kulkea pienehkössä Volvon henkilöautossa. Basso ja rummut kulkivat katolla, ja laulukamatkin olivat erittäin pienet. Nyt jälkepäin se tuntuu melkein uskomattomalta.”

Nykyäänkin kuljetaan toki henkilöautolla tai farmarilla, mutta monesti ammattilaisilla alla on isompi pakettiauto tai pikkubussi. Vastaavasti takavuosina rockbändien menopeleinä toimineet vanhat vetoisat bussit ovat monissa tapauksissa vaihtuneet mukavuuksilla varustettuihin niin sanottuihin nightlinereihin, joista löytyvät myös yöpymistilat. Varsinaisia luksusversioita keikkabusseista nähdään ainakin suurempien tähtien kiertueilla. Usein nykyään auto – paketti- tai bussi – on vuokrattu.

Matkalla omalla

Martti Metsäkedon orkesteri liikkuu omalla, vuosi sitten hankitulla dieselkäyttöisellä Mercedes-Benz-pikkubussillaan. Enimmillään kuudelle hengelle rekisteröity auto on viiden hengen orkesterille sopivan kokoinen. Vilkkaasti ja jatkuvasti keikkailevan tanssibändin kannattaa pitää omaa autoa.

”Oman auton ostoon kannattaa satsata silloin, jos on riittävästi keikkaa. Meillä oli aikaisemminkin samanlainen auto, ja tämän ostimme kimpassa kaikkien yhtyeen jäsenten kesken. Nykyäänhän on esimerkiksi leasing-autoja, mutta me rahoitimme tämän pankkilainalla, jota nyt hiljalleen maksellaan pois”, Metsäketö kertoo.

Koska soittovolyymit täytyy tanssipaikoissa pitää siedettävän matalina, orkesterin PA-laitteetkin ovat suhteellisen pienet,

eikä isompaa autoa tarvita, Metsäketö toteaa. Autoa saa ajaa BC-kortilla, jollainen usealla yhtyeen jäsenellä on.

”Otamme keikkamatkoista tietenkin kilometrikorvaukset, mutta yksi iso menoerä on polttoaineen kulutus. Sanoisin että diesel-autoissa puolet kulkemisen kustannuksista tulee polttoaineesta. Aikaisemmin se oli halvempaa, mutta toisaalta kulutuskin oli vanhoissa keikkabusseissa aivan toista luokkaa.”

Suomi on pitkä maa, ja muusikolle kertyy kilometrejä samaan tapaan kuin esimerkiksi rekkauskelle. Metsäkedon mukaan jo 60-luvulla monella muusikolla oli hienot jenkki-farmarit, joten eivät kaikki entisajankaan keikka-autot ole olleet käytettyjä ja vanhoja, kuten monesti mielikuvissa.

”Muistan että ensimmäinen bussi, jossa oli hienot, varta vasten tehdyt nukkumatilatkin,

oli aikanaan **Tarja Ylitalolla**. Siinä säästää tietysti hotellikutannuksissa.”

Autoilussa kannattaa muistaa myös turvallisuus ja mukavuus, Metsäketö toteaa. Ajetut matkat ovat niin pitkiä, että kuskia olisi hyvä vaihtaa välillä.

”Olen myös havainnut, että kahdelle plus kolmelle hengelle rekisteröityjä pakettiautoja käytetään. Niissä on takana ainoastaan väliaikaiseen matkustajakäyttöön soveltuvat kovat penkit. Pitemmän päälle tulee selkävaivoja.”

Vuokratulla liikenteeseen

Usein omaan autoon investoiminen ei kuitenkaan ole taloudellisesti eikä muutenkaan mielekäästä. Esimerkiksi periodiluonteisesti keikkailevalla rockbändillä auton käyttö on liian vähäistä.

Moni isoja kaupunkeja kiertävä pienempi bändi ottaakin pikubussin käyttöönsä vuorokausihinnalla autovuokraamosta. Toisaalta jos liikenteessä ollaan isommalla kalustolla, budjetilla ja seurueella, markkinoilla toimii nykyään useita nimenomaan keikka-autojen vuokraukseen erikoistuneita yrityksiä.

”Jos bändi ei tee sataa keikkaa vuodessa, on kyseenalaista, kannattaako omaa autoa pitää”, toteaa keikka-autoja vuokraavan Road Dog Oy:n **Peter Varoma**. ”Lisäksi auto vaatii aina ylläpitoa, eikä bändeistä välttämättä löydy tietotaitoa ja jäsentä ottamaan siitä vastuuta.”

Road Dog vuokraa sekä busseja että pakettiautoja, ja sen asiakkaisiin lukeutuvat Maija Vilkkumaa, Egotrippi ja Anna Eriksson. Bussien vuokra laskeaan senteissä kilometriltä, ja pakettiautoja taas saa kiinteällä vuorokausimaksulla. Busseista löytyy makuupaikkoja sekä lisävarusteina muun muassa jääkaappia ja Playstationia.

”Sanoisin että Suomessa keskimääräinen keikkamatka on 300 kilometriä, ja meiltä bussia saa vuokrattua noin seitsemälläkymmenellä sentillä kilometrille arvonlisäveroineen”, Varoma kertoo kustannuksista. ”Hinnat ovat tämän alan yrityksillä melko vakioita.”

Varoman mukaan keikka-autojen vuokraus on sattuneesta syystä kovin sesonkiluonteista,

joten Road Dog vuokraa myös muun muassa teatteriseurueille.

”Kesä on kiireistä aikaa, mutta alkusyksystä ja alkuvuodesta on hyvin hiljaista keikkarintamalla. Lisäksi bändien keikkailu keskittyy viikonloppuihin ja jonkun verran myös keskiviikkoihin. Suomessa ei ole monta bändiä, jotka vetävät taloja täyteen tiistai-iltaisin.”

Lisäpalveluita löytyy

Bussin ajamiseen vaaditaan kuitenkin D1-ajokortti, jollaista harvalta muusikolta löytyy. Tarvittaessa Road Dog tarjoaa pelkän autonvuokraamisen sijaan kuljetuspalvelun kokonaisuuden, jossa mukaan tulee myös kuljettaja.

”Auton ja kuljettajan vuokraaminen on aina luvanvaraista toimintaa, ja tietääkseni olemme ainoa pelkästään keikka-autojen vuokraamiseen erikoistunut yritys, jolla on tarvittavat luvat kunnossa”, Peter Varoma toteaa.

Tien päällä sattuu ja tapahtuu kaikenlaista. Miten sitten on vuokra-auton vakuutuksien laita?

”Meillä on lakisääteisten liikennevakuutuksien lisäksi kaikissa autoissa Kasko-vakuutukset”, Varoma kertoo. ”Liikennevakuutushan korvaa henkilövahingot ja syyttömän osapuolen omaisuusvahingot. Kasko korvaa sitten muut mahdolliset vahingot.”

Keikka-autojen vuokraukseen erikoistuneiden firmojen lisäksi autoja vuokraavat myös äänentoistoyritykset. Yksi tällainen on eri puolilla Suomea toimivan DMD Showtecin Jyväskylässä kuljetuskalustoa vuokraava alayksikkö DMD Rental.

”Meiltä löytyy esimerkiksi pakettiautoja neljänkymmenen sentin hintaan kilometriltä ja busseja tuolla seitsemänkymmenen sentin hinnalla”, kertoo DMD Showtecin tuotantoyhtälä **Arjo Kokkola**. ”Meillä on kuukauden toimitusaika, mutta tarvittaessa auton saa käyttöön hyvinkin nopeasti, jos kalustoa on vapaana.”

Kokkolan mukaan autoja vuokraavat niin valtakunnallisesti toimivat kuin pienemmät paikallisetkin yhtyeet. Usein asiakkaat vuokraavat samalla samasta paikasta PA-laitteet. Myös DMD

Showteciltä löytyy auton ajaja ja tarvittaessa teknistä henkilökuntaa bändin äänentoistoon.

”Kokonaispaketin hinnasta on vaikea sinänsä sanoa mitään, koska se riippuu paljon asiakkaan yksilöllisistä tarpeista. Mutta jos esimerkiksi ajattelee, että PA-klubisetin saa käyttöönsä 700 eurolla illassa arvonlisäveroineen, voi kustannuksia laskea. Laitteiden vuokraaja saa alennusta keikka-autoista. Tarkoituksenamme ei kuitenkaan ole polkea hintoja, vaan kyse on tosiaan kokonaisuudesta”, Kokkola painottaa.

Ohjelmatoimiston näkökulmaa

Usein autojen ja äänentoiston vuokraamista koordinoi nykyisin ainakin osittain artistin puolesta ohjelmatoimisto. Muun muassa YUP:tä, Kotiteollisuutta ja Kaija Koota edustavan Dex Viihteen myyntipäällikkö **Hannu Korhosen** mukaan esiintyjä kuitenkin päättää aina loppupelissä itse, minkälaisella kalustolla ja autolla lähtee liikkeeseen.

”Joissakin tapauksissa artisti hoitaa itse auton vuokraamisen, jos hänellä on esimerkiksi kontakti tiettyyn firmaan, jota hän haluaa käyttää. Muussa tapauksessa keikkamyymyjä kerää hintatarjoukset, ja artisti kertoo kuljetuksen sekä äänentoiston tasonsa ja tarpeensa. Sitten teemme kuluseurantaa, eli tarkistamme onko esimerkiksi artistin ehdottama liikkumismuoto taloudellisesti realistinen”, Korhonen taustoittaa.

Korhonen on tehnyt töitä ohjelmatoimistossa 80-luvun loppupuolelta lähtien. Hänen mukaansa parikymmentä vuotta sitten keikalle kuljettiin vielä useimmiten omalla autolla. Laajamittaisempi vuokraaminen on tullut mukaan kuvioihin 90-luvun lopulta lähtien alan ammattimaistumisen myötä.

”Vuokratarjonta on tässä tapauksessa lisännyt myös kysyntää. Vanha keikkabussikanta taisi vähitellen jäädä käytöstä pois, kun bussit vanhentuivat niin paljon, ettei niitä voinut enää käyttää. Modernien nukkumapaikallisten bussien suosiota on hotellikutannuksissa säästämisen lisäksi puoltanut myös se, että bändi voi ajaa viimeiseltä keikalta yöstä myöten kotiin.”

Auto, jossa nukutaan, on artistille kodin korvike tien päällä. Tämän vuoksi usein halutaan aiempaa parempaa varustetasoa, esimerkiksi tv:tä ja dvd-soitinta. Samaten autolta vaaditaan nykyään myös toimintavarmuutta, ettei jäädä tien varteen ihmettelemään, kun tunnin päästä pitäisi olla keikalla.

Keikkailua periodeittain

Myös Hannu Korhosen mukaan keikkaelämä on viime vuosina keskittynyt selkeisiin periodeihin. Tämä keikkailun pätkiytyminen selittää varmasti osaltaan vuokraamisen suosiota.

”Jollakin rockyhtyeellä laajamittaisempi keikkailu sijoittuu oikeastaan levynjulkaisun yhteyteen, ja sitten tehdään irtokeikkaa. Tämän lisäksi ovat tietenkin kesäfestarit, mutta varsinaisia kiertueita ei enää tehdä samalla tavalla kuin takavuosina. Nykyään on myös aika vähän paikkoja, missä voi esimerkiksi torstaisin soittaa.”

Usein myös äänentoisto on nykyään ulkoistettu useammalle firmalle sen sijaan, että kamat kulkisivat koko ajan mukana. Mikäli keikkapaikalla ei ole PA-laitteita, ne tilataan paikan päältä.

”Jos vaikka helsinkiläinen yhtye lähtee keikkailemaan, laitteet voidaan vuokrata usealta yritykseltä, jotka toimivat tietyllä alueella esimerkiksi Länsi-Suomessa tai pohjoisessa”, Korhonen kommentoi tällaista mallia.

Autoilun osuutta keikkailun kokonaiskustannuksista on Korhosen mukaan vaikea prosentteina mitata. Mutta ainakaan liikkumisen ei pitäisi keikalle lähdeäessä olla kynnyskysymys.

”Sanoisin, ettei keikalle lähteminen ole koskaan ainakaan auton käytön hintaan kaatunut. Jossain laitevuokrauksessa puhutaan toisenlaisista summista. Ja usein bändeillä on reissussa mukana kahdesta neljään henkilöä äänimiehinä tai vaikkapa pitäkauppaa hoitamassa.” ■